

Podnebni sveženj 2020: Sistem trgovanja z emisijami

Sistem trgovanja z emisijami (ETS) je bil vzpostavljen, da bi državam članicam pomagal izpolniti njihovo zavezo zmanjšanja emisij toplogrednih plinov. Podjetja lahko namreč kupujejo ali prodajajo emisijske kupone ter tako emisije zmanjšujejo s čim manjšimi stroški. Komisija je januarja predlagala razširitev ETS še na druge sektorje in toplogredne pline. Poročevalka EP Avril Doyle se s predlogom strinja, hkrati pa navaja vrsto sprememb.

Sistem trgovanja z emisijami (ETS) je prvi tovrsten sistem na svetu. Trenutno se uporablja že v 30 državah (poleg 27 držav članic EU tudi na Norveškem, Islandiji in v Lihtenštajnu) ter vključuje več kot 10 000 obratov v energetskih in industrijskih panogah. Ti so skupaj odgovorni za skoraj polovico emisij CO₂ in 40 odstotkov skupnih emisij toplogrednih plinov v EU.

Emisijski kuponi – "valuta" za trgovanje z emisijami

ETS deluje po načelu „omejitev in trgovanje“. Sistem določa zgornjo mejo celotnih dovoljenih emisij, v okviru katere udeležencem dovoli, da po potrebi kupujejo in prodajajo emisijske kupone, ki so neke vrste "valuta" za trgovanje. En emisijski kupon daje imetniku pravico do emisije ene tone CO₂.

Države članice za vsako obdobje trgovanja pripravijo nacionalni načrt razdelitve emisijskih kuponov, ki določa skupni obseg emisij ETS in število emisijskih kuponov na posamezni obrat v državi. Ob koncu leta mora obrat za lastne emisije predložiti ustrezno količino emisijskih kuponov. Podjetja, katerih emisije so nižje od količine iz njihovih emisijskih kuponov, lahko odvečne kupone prodajo.

Tista podjetja, ki imajo težave pri omejevanju emisij, lahko sprejmejo ukrepe za zmanjšanje svojih emisij – na primer naložbe v učinkovitejšo tehnologijo ali uporabo energetskih virov, ki vsebujejo manj ogljika – ali pa na trgu kupijo dodatne emisijske kupone. Seveda pa lahko uporabijo tudi kombinacijo obeh možnosti.

ETS – temelj strategije EU za boj proti podnebnim spremembam

Sistem trgovanja z emisijami je bil vzpostavljen 1. januarja 2005 in je sestavljen iz treh obdobj. Zlasti pomembno je drugo obdobje začelo od leta 2008 do leta 2012, ker sovпада s prvim ciljnim obdobjem Kjotskega protokola, v katerem morajo EU in druge industrializirane države doseči svoje cilje zmanjšanja emisij toplogrednih plinov.

Evropska komisija je januarja letos predlagala, da se okrepi in razširi delovanje ETS in se do leta 2020 doseči vsaj 20-odstotno zmanjšanje emisij EU v primerjavi s stopnjami iz leta 1990 ter 30-odstotno zmanjšanje pod pogojem, da se druge industrializirane države prav tako zavežejo k podobnemu cilju v okviru svetovnega sporazuma za boj proti podnebnim spremembam po letu 2012.

Tretja faza trgovanja

Evropska komisija je za tretjo fazo trgovanja, ki bo veljala od leta 2013 do leta 2020, med drugim predlagala naslednje spremembe:

- Namesto 27 nacionalnih zgornjih meja za količino emisijskih kuponov bo obstajala ena sama zgornja meja. Letna zgornja meja se bo zmanjševala na linearni način.
- Veliko večji delež emisijskih kuponov se bo prodal na dražbi, namesto da bi se dodelil brezplačno.
- V ETS bodo vključene številne nove industrijske panoge (npr. proizvajalci aluminija in amoniaka); prav tako še dva plina (dušikov oksid in perfluorirani ogljikovodiki).